

першокурсників. При виборі конкретного інституту (в рамках університету) першокурсники орієнтувалися, передусім, на вибір майбутньої спеціальності (від 84% до 91%), яку вважають на сьогодні досить престижною, і оцінюють престижність спеціальності дещо вище (від 79% до 94%), ніж педагогічної діяльності загалом (від 71% до 81%). Переважна більшість студентів інституту соціології, психології та управління (83%) й фізико-математичного інституту та інституту інформатики (83%) задоволені власним вибором і повторили б його та не скористалися б можливістю вступу до іншого ВНЗ.

Разом з тим, серед студентів Інституту мистецтв менше половини досліджуваних задоволені власним вибором (42%) і, тому більше 80% опитаних студентів-першокурсників цього інституту, при можливості скористалися б вибором іншого ВНЗ. Дещо більше половини (61%) досліджуваних (окрім психологів – лише третина - 31%) планують після закінчення навчання займатися педагогічною діяльністю. При цьому, переважна більшість опитаних (85%), а психологи стовідсотково планують працювати за фахом (за спеціалізацією).

Висновок. Результати теоретичного та емпіричного дослідження, вказують на цілеспрямованість та системність ролі та значення освіти, необхідність її модернізації в умовах ринкових та демократичних трансформацій з точки зору впливу на професійне самовизначення особистості. Професійне самовизначення особистості доцільно здійснювати в ході спеціально організованої науково-практичної діяльності – професійної орієнтації, котра розглядається як система рівноправної взаємодії (через систему освіти та виховання) особистості та суспільства на певних етапах розвитку людини, що враховує особистісні характеристики особистості та запити ринку праці стосовно підготовки конкурентоспроможних кадрів.

ВПЛИВ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ ЗНАТЬ НА РОЗБУДОВУ ДУХОВНОЇ ОСВІТИ

Супрун Дар'я Миколаївна,
старший викладач кафедри іноземних мов НАВС,
кандидат психологічних наук
Супрун Микола Олексійович,
професор кафедри психологічних дисциплін
НАВС, професор Київської духовної академії і
семінарії, доктор педагогічних наук

Стосовно більшості професій різних типів: “Людина – природа”, “Людина – техніка”, “Людина – художній образ”, “Людина – знакова

система”, можна цілком виважено вживати поняття “робота”, “служба” чи “діяльність” (біолог, водій, програміст тощо), відносно ж професій типу “Людина – Людина” (вчитель, лікар, артист та ін.) доречно буде використовувати поняття “місія”. Душпастирська діяльність священнослужителя повністю потрапляє під всеохоплююче поняття “Духовна місія”.

Відповідно місії священника ми маємо всі підстави для ствердження, що це і професійна діяльність, яка ґрунтується на енциклопедичних знаннях із різних сфер богословської та світської науки, а також, насамперед це і особливе покликання нести слово Боже до серця прихожанина.

Визначальне місце у становленні майбутнього служителя церкви займає педагогіка як наука і навчальна дисципліна про виховання Людини. Вивчення історії питання підготовки кадрів духовництва в різні історичні періоди розвитку духовної освіти дає підстави для твердження, що опанування основ психолого-педагогічної науки завжди були в полі зору педагогічних колективів духовних шкіл.

Враховуючи певний досвід викладання педагогічних дисциплін і саме головне – запити практики пастирської служби, ми пропонуємо включити наступні розділи до структури навчальної дисципліни “Педагогіка”: “Педагогіка як наука і навчальна дисципліна в контексті духовної освіти”, “Основи теорії виховання”, “Основи дидактики”, “Організація науково-дослідної роботи студентів”, “Врахування вікових особливостей людей різного віку в душпастирській діяльності”, “Людина із особливими потребами у сфері пастирської служби”.

Зупинимося на аналізі змісту кожного із означених розділів. Враховуючи те, що педагогіка має значну історичну спадщину, то ми в розділі “Педагогіка як наука і навчальна дисципліна в контексті духовної освіти” ставимо за мету зорієнтувати студентів на вивченні як світової так і вітчизняної педагогічної думки. Прагнемо спрямувати пізнавальну активність колег на всебічне вивчення педагогічних дефініцій як в теоретичному так і в практичному сенсі. Особливу увагу ми приділяємо вивченню педагогічної скарбниці знакових постатей педагогічної науки і практики. Насамперед мова йде про педагогічний доробок Я.А. Коменського, К.Д. Ушинського, А.С. Макаренка, В.О. Сухомлинського та інших світочів педагогічного минулого, які визначили пріоритети розвитку сучасної педагогіки.

Розділ “Основи теорії виховання” присвячений всебічному вивченню базової категорії “Виховання” в широкому соціальному, в широкому педагогічному, у вузькому педагогічному і в гранично вузькому ракурсах. Базовими темами цього смислового блоку нами

визначені: “Особистість сучасного соціального педагога”, “Структура виховного процесу. Закономірності виховання”, “Принципи виховання”, “Методи виховання”, “Напрями виховання”, “Колектив”, “Самовиховання особистості”.

Фундаментальні категорії педагогічної теорії та практики “Навчання” і “Освіта” будуть всебічно розглянуті в розділі “Основи дидактики”. Насамперед в поле зору нашого вивчення потрапляють такі питання як “Із історії дидактики”, “Структура навчального процесу”, “Принципи навчання”, “Методи і засоби навчання”, “Методика аналізу навчального заняття”.

Вбачаючи в особистості священика носія високої людинознавчої науки ми пропонуємо в розділі “Організація науково-дослідної роботи студентів” розкрити теоретичні та методичні засади організації та проведення дослідницької роботи молодого вченого. Вважаємо, що до безумовних переваг зазначеного навчального блоку насамперед потрібно віднести розкриття сутності етапів здійснення наукового пошуку.

Враховуючи те, що в поле зору священика потрапляють прихожани різного віку, то наявність розділу “Врахування вікових особливостей людей різного віку в душпастирській діяльності”, на наш погляд, є цілком виправданою. Умовним девізом до цього змістового підрозділу можуть слугувати слова К.Д. Ушинського про те, що якщо педагогіка бажає навчити людину в усіх відношеннях, то вона повинна насамперед її вивчити в усіх відношеннях. В ряді додатків до цього розділу, зокрема в додатку А “Позааудиторна робота студентів” розкриті наше бачення цього важливого елемента виховного процесу. Корпорація духовних шкіл має значні напрацювання в сфері організації позааудиторного життя вихованців, то науково-методичний матеріал розділу якраз і скеровує думку викладача і студента на пізнання технології здійснення позааудиторної діяльності духовного закладу освіти. Зазначений вид педагогічної праці вихованців духовних семінарій і духовних академій є гармонійним елементом всього навчально-виховного процесу ВНЗ.

Загальновідомо, що про рівень розвитку цивілізованості суспільства судять за його ставленням до найменш соціально незахищених прошарків: дітей, хворих, інвалідів, людей похилого віку і, звичайно, до людей з особливими потребами. Саме тому, наявність розділу “Людина із особливими потребами у сфері пастирської служби” передбачає вивчення основ корекційної педагогіки.

Матеріали всіх розділів спрямовані на скерування зусиль педагогів та вихованців на вирішення головного завдання діяльності закладу освіти – підготовки фахівця відповідного профілю. Вбачаючи в діяльності випускника духовної школи насамперед соціально-

педагогічну спрямованість його в повсякденному служінні, то ми пропонуємо окремо розглянути питання про особистість соціального педагога.

Підготовлений навчальний посібник “Педагогіка”, не ставить за мету, всебічне розв’язання завдань формування педагогічної культури студентів та вихованців духовних закладів освіти, він вміщує інформацію з базових питань, що розкривають сутність виховання як суспільного явища в умовах сучасного суспільства. Розкриваються ключові категорії педагогічної науки: цілі, зміст, закономірності, принципи, форми, методи виховання і навчання тощо. Матеріали посібника узагальнюють сучасні дослідження у галузі психолого-педагогічної науки і можуть бути використані при вивченні таких навчальних дисциплін у духовних закладах освіти як “Педагогіка”, “Соціальна робота церкви”, “Основи психології”, “ Пастирська психологія”, а також у процесі проведення занять в Недільних школах.

Представляючи наукову школу академіка Віктора Миколайовича Синьова,

ми, як його вдячні вихованці, при написанні цього посібника керувалися методологічними підходами цього вченого та його учнів.

РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ ПРОБЛЕМИ РІВНЯ ДОМАГАНЬ СТУДЕНТІВ У ЗВ’ЯЗКУ З ЇХ ОСОБИСТІСНИМИ ВЛАСТИВОСТЯМИ

Табачук Богдан,

студент курсу IV за напрямком підготовки
«Психологія» ФПЗПДП ННПП НАВС,

Хохліна Олена Петрівна,

професор кафедри психологічних дисциплін
ФПЗПДП ННПП НАВС, доктор психологічних
наук

У плані проблеми особистісного зростання важливим виявилось питання вивчення рівня домагань студентів у зв’язку з їх найсуттєвішими особистісними властивостями – спрямованістю, темпераментом, характером та здібностями.

На теоретичному етапі дослідження в результаті вивчення праць І.І. Чеснокової, В.Г. Маралова, Л.С. Виготського, В.В. Століна та ін. було з’ясовано наступне. Знайти своє місце в житті, діяльності шляхом пізнання і розуміння себе, прийняття чи неприйняття себе, забезпечити саморозвиток і становлення особистості як саморегульованої системи, допомагає самосвідомість. Завдяки самосвідомості людина стає діячем, творцем себе. Завдяки самосвідомості, як потужного регулятора активності, людина-особистість досягає у своєму